

גובה מן הבינונית, אלא אף כתובת אשה בבינונית.

ד. אין נפרעין, אפילו ניזקין, את גביית את נזקם מנכסים משועבדים [שנמכרו ללקוחות], במקום שיש ברשותו של המזיק נכסים בני חורין, ואפילו⁽⁵⁾ אם הנכסים שברשות המזיק הן זיבורית [והנכסים שמכר ללקוחות הם עידיית].

ה. אין נפרעין מנכסי יתומין, אלא מן הזיבורית. ובגמרא יתבאר אם מקטנים דווקא, או אפילו מגדולים. וכן יתבאר אם בבעלי חובות דווקא תיקנו, או גם בניזקין.

ו. הגזול שדה ומכרה, וזרעה ללקוחות ועשתה פירות, וכן אם השביחו את הקרקע, הרי הנגזל מוציא מהם את השדה כמות שהיא, עם פירותיה ושבחה, ואינו משלם הנגזל ללקוחות שהשביחו את השדה וגידלו את פירותיה אלא רק את הוצאותיהם.⁽⁶⁾ וכאשר הלקוחות חזרין על הגזלן "המוכר", לגבות ממנו את הפסדם, הרי שאת דמי הקרקע עצמה, כפי ששילמו לגזלן המוכר בעת ש"מכרה" להם, גובים הם אף מנכסים משועבדים, דהיינו, מנכסים אחרים שמכר המוכר הגזלן מרכושו ללקוחות אחרים.

אבל אין מוציאין מנכסים משועבדים, לא לאכילת פירות [עבור הפירות שהוציא הנגזל מידי הלקוחות, והפסידו בכך הלקוחות את אכילת פירות השדה⁽⁷⁾], ולא לשבח קרקעות [עבור שבח הקרקעות] שהוציא מהם הנגזל, אלא גובים את דמי הפסדים האלו מהגזלן רק מנכסים בני חורין שבידו, ולא מנכסים אחרים שלו שמכר לאנשים אחרים.⁽⁸⁾

וכן אין מוציאין למזון האשה והבנות שהבעל חייב במזונות אשתו, וכן חייב האב במזונות בנותיו עד שינשא, וכן חייב הן את מזונותיהן מנכסים בני חורין, ולא מנכסים משועבדין.

וכל הדינים האלו שנזכרו כאן, הם מפני תיקון העולם, וכפי שיתבאר בגמרא.

ז. והמוצא מציאה ומחזירה, והבעלים טוענים שלא החזיר את כולה, אלא רק את חלקה, לא ישבע המוצא שבועת מודה במקצת הטענה, מפני תיקון העולם.⁽¹⁰⁾

גמרא:

שנינו במשנה: "הניזקין שמין להן בעידיית

א ד"ה דאמרי. [וכן לשון הגמרא לקמן מט ב למחר בית דין יורדין לנכסי וכו'].

8. כן פירש רש"י, ואכילת פירות ושבח קרקעות, היינו לאחר שמנכה את ההוצאות שכבר שילם לו הנגזל עבורן.

וראה בפירוש הרמב"ם על המשניות, ובהלכות גזילה ט ח, שפירש בענין אחר.

9. מאירי.

10. דין המוצא מציאה לא ישבע, נשנה בנפרד

5. לשון אפילו זיבורית, משמע, וכל שכן בינונית, והיינו בניזקין, כי בבעל חוב אם הבינונית בני חורין, אין כאן תיקון העולם, כי כך הוא עיקר דינו, "תפארת יעקב".

6. כדין היורד לשדה חבירו שלא ברשות, תוספות בבא מציעא יד ב.

7. בפשוטו "מוציאין" היינו הלקוחות. ויתכן לפרש, אין בית דין מוציאין, כי לטרוף מלקוחות צריך רשות בית דין, ראה בשולחן ערוך חושן משפט צח ט, ובתוספות כתובות צח